

WORKSHOPS VOOR OUDERS

“Een ouderavond was hier altijd eenrichtingsverkeer. De school vertelde en de ouders luisterden. Vooral vanwege taalachterstanden werden er geen inhoudelijke vragen gesteld. Dus zijn we gaan nadenken over een actievere manier om ouders te benaderen. Zo zijn we bij workshops uitgekomen.”

Een andere manier om ouders bij de school te betrekken

Workshops voor ouders worden gebruikt om kennis en inzichten met ouders te delen rond allerlei aspecten van onderwijs en opvoeding op school. Workshop lenen zich ook voor een interactieve vorm van informatie-uitwisseling. Zo kan worden voorkomen dat het doorgeven van deze informatie eenrichtingsverkeer wordt, waarbij de school vertelt en de ouders luisteren. In een workshop krijgen ouders ruimte en tijd om vragen te stellen. De workshop kan ook een alternatief zijn voor de doorgaans frontale overdracht van informatie (informatieavond) die scholen kiezen om ouders aan het begin van het schooljaar op de hoogte te brengen van wat hen te wachten staat in het komende schooljaar. Al dan niet gekoppeld aan een plenair informatief deel biedt de workshopsetting ouders de mogelijkheid in een kleine groep te reageren en in te gaan op zaken die aan de orde komen. Voor de school is het een goede manier om ervoor te zorgen dat de informatie beter overkomt en dat vragen die leven kunnen worden gesteld. Doordat leraren en ouders in gesprek zijn, wordt tegelijkertijd de afstand tussen leden van het team en de ouders kleiner.

Workshops voor ouders kunnen in principe op elke school worden georganiseerd. Maar met name op scholen waar veel ouders de Nederlandse taal onvoldoende beheersen, is het een goede manier om deze ouders bij de school te betrekken. Het komt er dan wel op aan onderwerpen te zoeken die aansluiten bij waar kinderen en ouders dagelijks mee te maken hebben. In combinatie met uitnodigende vragen biedt deze werkvorm ouders de mogelijkheid vragen te stellen en hun zegje te doen. Op een open manier vindt informatie-uitwisseling plaats. Het biedt de school in een kleinschalige setting de gelegenheid duidelijk over te brengen wat zij belangrijk vindt en wat er op school gebeurt. De interactieve manier van werken maakt ook dat de school direct kan vaststellen of ‘de boodschap’ overkomt. Soms kan het zinvol zijn samen te werken met een tolk of andere ouders die kunnen tolken.

“Bij de workshops is elke keer het hele team aanwezig. Bij elke workshop heb je een gespreksleider en iemand die noteert wat er uit een groep naar voren komt. Al die informatie wordt verzameld en met alle aanwezige ouders besproken. Of we maken er een verslagje van.”

Uitvoering

De workshops duren zo’n anderhalf uur en worden één of enkele keren per jaar aangeboden. Het team bereidt de onderwerpen voor, waarbij er tijdig wordt afgestemd met de ouders. Er wordt één onderwerp vastgesteld of er is een keuze uit enkele

onderwerpen. Het accent kan meer liggen op informatieoverdracht (*wat doen we op school*) of op meedenken (*veiligheid op weg van en naar school*). Leraren zitten de workshop voor. Als er een ouder is die een verslag wil/kan maken, is dat mooi. Zo niet dan zorgt een leraar voor het verslag. De voorbereiding is erop gericht dat ouders actief worden betrokken bij de workshops. Er zal dus nagedacht moeten worden over manieren om ouders uit te nodigen om te reageren.

Mogelijke invullingen kunnen zijn:

- met een korte vragenlijst starten om reacties los te krijgen;
- beginnen met een video (bijvoorbeeld een door de kinderen gemaakte video over de school) en kijkvragen formuleren;
- samen met ouders brainstormen en komen tot een stelling;
- een les uit de leerlijn of van een nieuw vak aan de ouders geven;
- in een groep met kinderen, ouders en leraren praten over een vak of onderwerp van de school;
- kinderen een presentatie laten geven, er met ouders over praten, waarbij de kinderen kunnen reageren en uitleg kunnen geven;
- een gastspreker uitnodigen.

Relatie tot de doelen van partnerschap

De workshops dienen allereerst een *pedagogisch doel*: samen met ouders spreken over zaken die hun kinderen raken in een vertrouwde setting kan leiden tot een betere afstemming tussen thuis en school. Workshops kunnen erop gericht zijn ouders in te leiden in de schoolgemeenschap of om hen meer inzicht te verschaffen in het onderwijs aan hun kinderen. Daarbij bieden ze ruimte om vragen en onzekerheden met leraren (en andere ouders) te bespreken. Daardoor kunnen ze hun kinderen beter volgen en eventueel ondersteunen.

Het gevolg van de workshops kan zijn dat ouders niet meer schromen om mee te helpen op school (*organisatorisch doel*) en wellicht op termijn ook eens aan een ouderpanel zullen deelnemen of in een klankbordgroep willen participeren (*democratisch doel*).

Relatie tot andere vormen van wederzijdse betrokkenheid

	Meeleven		Meehelpen		Meedenken		Meebeslissen	
Ouders>kind als leerling	1	X	2	X	3	X	4	
Ouders>groep/ klas of school	5	X	6	(X)	7	(X)	8	
School>ouders	9	X	10		11	(X)	(12)	

Vanuit het perspectief van de ouders biedt de workshop een mogelijkheid om met hun kind mee te leven en mee te denken (cellen 1 en 3). Als wordt besproken hoe de ouders zelf hun kind kunnen helpen, is cel 2 in beeld. Door de workshop op school te houden en door de uitwisseling van inzichten en ervaringen raken ouders ook betrokken bij de school van hun kinderen (cel 5). Dat dit nog eens kan leiden tot meehelpen (cel 6) en meedenken (cel 7) in één van de daarvoor bestemde organen (ouderraad, medezeggenschapsraad, klankbordgroep of ouderpanel, et cetera) is een mooi verschiep.

Vanuit het perspectief van de school gezien zijn de workshops een goede insteek om in een vertrouwde setting over het leren en de leeromgeving van het kind te praten en daarover van gedachten te wisselen (cellen 1 en 9). De inbreng van de ouders vergemakkelijkt het meedenken met de ouders (cel 11). Ook bieden de workshops de school een goede gelegenheid om ouders te informeren over, te betrekken bij en mee te laten denken over de gang van zaken op school (cellen 5, 7 en 11).

"Toen wij begonnen hebben we bewust een wat breder thema gekozen. Bij School en Veiligheid gaat het onder meer over de vraag wat je 's ochtends in het verkeer ervaart als je je kind naar school brengt. Maar het gaat ook over regels die je hanteert om op je school aan veiligheid meer inhoud te geven. Daarbij hebben we opdrachten geclusterd rond vragen als: 'Welke regels kun je stellen aan de kinderen?', 'Wat zijn de verwachtingen van de ouders' en 'Wat zijn de verwachtingen van de school?'"

Relatie tot het traject dat school en ouders samen doorlopen en tot andere instrumenten

Workshops voor ouders zijn een onderdeel van het hoofdtraject. Het kan heel goed als onderdeel worden ingezet van de 'introductie van de ouders in de schoolgemeenschap'. Andere activiteiten in dat kader zijn dan intakegesprekken, huisbezoek en inloopochtenden. Met name voor ouders met taalachterstand is een workshop een geschikte manier om, met ouders die in hetzelfde schuitje zitten, op de school van hun kinderen te komen en langzaam aan te wennen aan het door de school gewenste nauwere contact tussen ouders en school en de uitnodiging om hierover mee te praten op te pakken. Dit alles uiteraard met het doel de ontwikkeling van hun kind te bevorderen. De workshops bieden de school de gelegenheid om informatie te bieden en de vragen die bij de ouders leven te peilen. Op de langere termijn kunnen ouders worden aangemoedigd ook aan andere activiteiten voor ouders deel te nemen.

"De workshops leven wel onder de ouders. Ik krijg steeds vaker telefoontjes naar aanleiding van de workshops. Daar ben ik blij om. Nu er elke keer een behoorlijk grote groep ouders komt, kunnen we als school ook meer gaan inspelen op wat er leeft onder de ouders."

Aan de slag met workshops

De verantwoordelijkheid voor de organisatie en de uitvoering van de workshops berust bij de school. Als eenmaal is besloten dat het team ouders via workshops meer bij het onderwijs aan hun kinderen en bij de school wil betrekken, is het zaak goed na te denken over de wijze waarop ouders worden benaderd en over de streep worden getrokken. Welk onderwerp is voor een eerste bijeenkomst passend? Welk tijdstip van de dag is het meest geschikt? Heeft het zin met inschrijfformulieren te werken? Is inschakeling van een oudercontactpersoon uit de eigen geleding zinvol? Of kunnen de ouders uit het bestuur van de oudervereniging of de ouderraad een rol spelen? Werken belrondes, vlak voordat de workshop wordt gehouden, extra motiverend?

Mik niet meteen op de aanwezigheid van álle beoogde ouders. De aanwezigheid van ouders bij workshops moet ook groeien: mond-op-mondreclame is vaak effectiever dan welke andere inspanning ook.

Een goede voorbereiding is, zoals bij alles, erg belangrijk. Gaandeweg kan de voorkeur van de ouders voor onderwerpen worden gepeild in de workshopbijeenkomsten zelf. In eerste instantie is het zaak je oor goed te luisteren te leggen in je zoektocht naar aantrekkelijke onderwerpen voor ouders.

Betrokkenheid van het hele team is zinvol, omdat dit het contact tussen de leraren en de ouders verstevigt. Bovendien kunnen leraren allerlei taken op zich nemen (voorzitten, verslaglegging).

Samenvatting: wat zijn de goede dingen en wanneer doen we die goed?

Als de workshops goed lopen zullen de ouders graag en in groeiende aantallen naar school komen en zullen zij niet alleen luisteren, maar ook steeds meer vragen gaan stellen over het onderwijs aan hun kinderen. Het succes van de workshops laat zich het beste vangen in de omschrijving 'drempelverlagend voor ouders'.

Een kritische succesfactor is het kiezen van geschikte thema's, dat wil zeggen thema's die ouders aanspreken en als relevant ervaren. Een tweede is het principe van halen en brengen: ouders moeten met het gevoel weggaan dat ze zich hebben kunnen uiten en dat ze er iets van opgestoken hebben of ze moeten de gedachtewisseling met anderen als plezierig en herkenbaar ervaren hebben. Een derde kritische succesfactor is de ruimte die ouders krijgen om vragen te stellen en de openheid die ze bij het team ervaren. Ouders moeten een luisterend oor ontmoeten bij het team en het gevoel krijgen dat hun inbreng op prijs wordt gesteld. Door dat alles zullen ouders zich welkom voelen op school en steeds beter in staat zijn een eigen inbreng te hebben. Verder is de plaats van de workshops in de totale introductie van ouders in de schoolgemeenschap een belangrijke factor. Een stevige rode draad door al die activiteiten heen versterkt de betrokkenheid van ouders bij het onderwijs aan hun kinderen en bij de schoolloopbaan van hun kinderen.

Bronnen

Beek, S., A. van Rooijen & C. de Wit (2007). *Samen kun je meer dan alleen. Educatief partnerschap met ouders in basis- en voortgezet onderwijs*. Den Haag: Q*Primair; 's-Hertogenbosch: KPC Groep

Rooijen, A. van (2007). *Pareltjes van Partnerschap. Goede praktijkvoorbeelden in het basis- en voortgezet onderwijs*. Den Haag: NKO